

„30 éve dolgozik a tájépítész közösség összekovácsolásán, és másfél évtizede képviseli kitartóan a szakmát a közigazgatásban.

A folyamatos fejlődés iránti vágy hajtja, és az ÜGY, amit szolgálni lehet. Olyan hivatást keresett, ahol meg lehet élni a teljességet, a kreativitást és az alkotást, és ahol pozitív irányba forgathatja előre a világ kerekét. A tájépítészetben először annak sokszínűsége fogta meg: a dísznövények formai változatossága, időbeli változása. A növényektől indulva fejlődött, tágult érdeklődése a kertek, parkok, a táj, a település, majd végül az ország és a teljes glóbusz léptéke felé...

...Csodálja az EMBER-t annak szophoklészi értelmezésében, az egyén és a közösség alkotóerejét, és elszántan küzd környezetében a közösség építése érdekében. Rajong a gyerekekért, csodával tölti el a nyitottságuk, energiájuk és a bennük rejlő jobb jövő reménye. Három gyermekét tartja az élet legnagyobb ajándékának. A balatoni táj szerelmese, szereti annak sokszínűségét, mikroklímáját, nyári lüktetését és téli csendjét...

A tájépítészet feladatának ma is ugyanazt tartja, mint a szakterület kialakulásakor: a természet és az ember közötti megszakadt kapcsolat újjáépítését..."

Született: Budapest, 1969. május 12.
Lakhely: Budapest
Munkahely: Építési és Közlekedési Minisztérium
Munkakör: településfejlesztési osztályvezető
Végzettség: okl. tájépítésszámőrnök (2001), tájépítész PhD (2009)

Egyéb végzettség: gyermekvédő és ifjúságsegítő, szűcs, néptáncoktató és táncházvezető
Hobbi: versek írása és fordítása, logótervezés, önkénteskedés, tánc

A Magyar Tájépítészek Szövetsége tagja (2002-)
Az EU Városfejlesztési Munkacsoportjának tagja (2014-)
Az OECD Városi Ügyek Munkacsoportjának tagja (2014-)
A Mőcsényi Mihály-díj Bizottság titkára (2019-)
A Virágos Magyarország Szervező Bizottság elnöke (2019-)
Az European Academy of Architecture tagja (2022-)

Pályázatom gerincét az elmúlt 10 év szabályozási, szakpolitikai és tervezési eszközök fejlesztését célzó tevékenységem adja, ami vizuálisan nem bemutatható. A portfólió képei ezért inkább illusztrációk, de döntő részben saját tevékenységeimet mutatják be, részben korábbi időszakból.

Idézet: Kortárs magyar tájépítészet, 2024. p. 26.

Fotó: Buna Viktória

Települési zöldinfrastruktúra fogalma (2021-től)

A településtervezésben a zöldfelületi rendszerek tervezése helyett egy másképp értelmezett, a műszaki infrastruktúrákkal egyenrangúbb, szolgáltatás-alapú fogalom bevezetése vált szükségessé. Egy olyan fogalmat kellett találni, amely illeszkedik a meglévő jogi környezetbe.

A települési zöldinfrastruktúra lényege, hogy egész közigazgatási határon belül kell értelmezni, tudatos stratégiai tervezés során jön létre, és ezt a tervezést a településtervezés során el kell végezni. Hálózatos felépítésű, és – a zöldfelületek mellett – a kékinfrastruktúra is részét képezi, ugyanakkor egy nagyobb, országos rendszer alkotórésze. Széles körű ökoszisztéma szolgáltatásokat nyújt, ezzel alapvetően eltér a műszaki infrastruktúráktól. Ebből fakad, hogy sok területen is hat az életminőségre, az egészségre, a klímára, a településekre, valamint a természet- és környezetvédelemre.

A települési zöldinfrastruktúra fogalom törvényi szintű definiálása lehetőséget ad arra, hogy a tájépítést a műszaki infrastruktúrához hasonlóan értelmezhetővé váljon a településtervezésben, illetve, hogy kellően le tudjon határolódni a természetvédelem felől is a nagyobb léptékű rendszerektől (ökológiai folyosók, Natura 2000 területek stb.), így karakteresen elinduljon a tájépítészeti településtervezés irányába. A törvényi fogalom azért is jelentős, mert alapot arra is, hogy az uniós zöldinfrastruktúra projektek tájépítészeti karaktere egyértelmű legyen.

*Illusztráció:
Budapest VIII. kerület, Mátyás tér
Tájépítést: Dömötör Tamás, Jámor Kornél, Mőcsényi Flóra
Fotók: sajtó, Rév8, Zöldkalauz
Grafika: Várhidi Bence*

Tájépítészeti alkotás fogalma (2021-től)

A szakterület állandó problémája volt, hogy a parkokat, kerteket a műszaki elemek építését szabályozó jogi környezet „nem látta”. A zöldterületek tervezése az építésszabályozási keretek szempontjából építmények tervezéséből és ezek engedélyezéséből vagy építésük bejelentéséből állt. Így jogi értelemben egy park csak út, támfal, pad, WC stb. volt.

Sok éves jogalkalmazói tapasztalat alapján kerestem olyan megoldást, amely az építmény fogalmára alapozott építésszabályozásban a tájépítész munkáját értelmezhetővé, ezáltal egyenrangúvá teszi az építmények tervezőivel. Így dolgoztam ki a tájépítészeti alkotás új fogalmát, amely törvényi szinten 2021-2023. között folyamatosan lett integrálva a törvénybe, és vált fokozatosan az építmény fogalommal egyenrangúvá. Fontos volt kimondani, hogy a tájépítészeti alkotás az épített környezet részét képezi, tájépítészeti eszközökkel tervezik és alakítják.

A fogalom azt is világossá teszi, hogy a tájépítészeti alkotás egy olyan szabadtér, amely építményeket és természetes elemeket együttesen foglal magába, így alkot egységet. A tájépítészeti alkotásban az építmény tehát csak egy elem, maga az alkotás egy építményekből és élő szervezetekből álló egység, amely – nevéből is következtethetően – egyértelműen tájépítészeti tervezést igényel.

Illusztráció:

Egyedí megoldások – Szent Erzsébet emlékpark, Balatonboglár

(EU támogatással megvalósult projekt)

Tájépítész: Dömötör Tamás, Jámbor Kornél, Mőcsényi Flóra

Fotók: Glázer Attila, saját

Főtájépítész fogalma és főtájépítési rendszer elindítása (2023-tól)

Evtizedes harc volt a főépítési rendszer mellett a főtájépítési rendszer megjelenítése. Bár a Tájstratégia ennek szükségességét már leírta, de ez nem bírt annyi erővel, hogy végig tudjuk verni a rendszeren. Ez többszöri próbálkozás után végül a törvénnyel sikerült, bár kezdeti fázisban.

Kidolgoztam az országos tájépítész és a balatoni főtájépítész feladatköreit. Ennek keretében lehetőség nyílik majd a főtájépítészek és a főkertészek összefogására, emellett egy országos zöldinfrastruktúra stratégia készítése is törvényi előírássá vált, ami egy új támogató keretet fog adni a tájépítészeti munkáknak.

Fontosnak tartottam, hogy a törvény kimondja, hogy a települési zöldinfrastruktúra és a tájépítészeti alkotások minőségének felelőse az országos tájépítész. A leírás azt is biztosítja, hogy a minisztériumon belül önálló szervezeti egység végezze a háttérmunkát, ami kellő humán erőforrást biztosít.

Az országos tájépítész feladata lesz a zöldfelületek értékmeghatározása és nyilvántartására vonatkozó szabályok kidolgozása is, ami a zöldvagyron katasztert készíti elő.

Illusztráció:

Ócsai lakópark környezetének, mintakertjének tervezése, valamint kivitelezés-vezetése köz munkásokkal
Tájépítész: Dömötör Tamás

(társtervező: Izmini Réka)

Óvodakert, Budapest XVII. Ker.

Építész: Nánásy Ilona

Tájépítész: Dömötör Tamás

Családi ház kertje, Balatonboglár

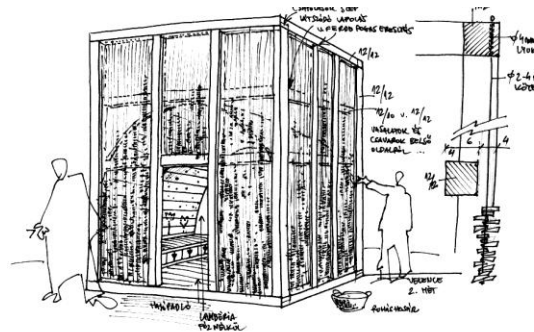
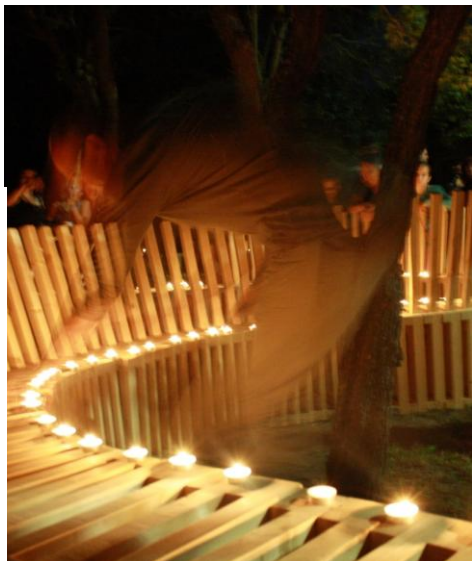
Tájépítész: Dömötör Tamás

Légi borászat, Balatonyörök

Építész: Pór Péter

Tájépítész: Grabner Balázs, Dömötör Tamás, Terhes Dénes

Egyéb fogalmak

Törvényi szinten meghatároztam a magyar növényi alapanyag fogalmát, ezzel integrálva a növényzet alkalmazását az építésbe, ami segíti a tájépítészeti alkotások jobb értelmezését, valamint a zöld védjeggyel ellátott növények alkalmazását. Értelmeztem a tájépítész fogalmát, egyértelművé téve, hogy a tájépítész tevékenysége a tájépítészeti alkotások és a települési zöldinfrastruktúra tervezése, valamint azt, hogy a tájépítész az építészettel azonos karakterű alkalmazott tudományos és művészeti szakterület.

Rendeleti szinten bevezettem a zöldterefogat fogalmát, ami az eddig 2 dimenziós zöldfelület-értelmezést kívántam 3 dimenzióssá tenni annak érdekében, hogy pontosabb, a valóságot jobban tükröző vizsgálatokat lehessen végezni, és így a biomassza hatása és szerepe érvényesíthető legyen. Ez az új megközelítés fontos tényezője lett a zöldfelületi tanúsítás módszertanának, és alapja lesz a biológiai aktivitás érték számítás reformjának. Meghatároztam a biológiailag aktív felületet, ami telek szinten egységként értelmezi a növény-víz-talaj együttest.

Kidolgoztam a szürkeinfrastruktúra és a támogató szürkeinfrastruktúra fogalmát a zöldinfrastruktúra világos elkülöníthetősége és jobb értelmezhetősége érdekében.

Leírtam a zöldvagyont fogalmát, ami alapja a majdani szabályozásnak, a zöldfelületek egyértelmű érték meghatározásának és kataszterezésnek.

Illusztráció: korábbi, általam vezetett, diákokat megmozgató projektek

Fotók: Bardóczi Sándor, Bujnovszky Tamás, saját

Grafika: Takács Edvárd
Makett: Hulej Miklós, Tran Van Giang

TEZIR (2024) kidolgozása

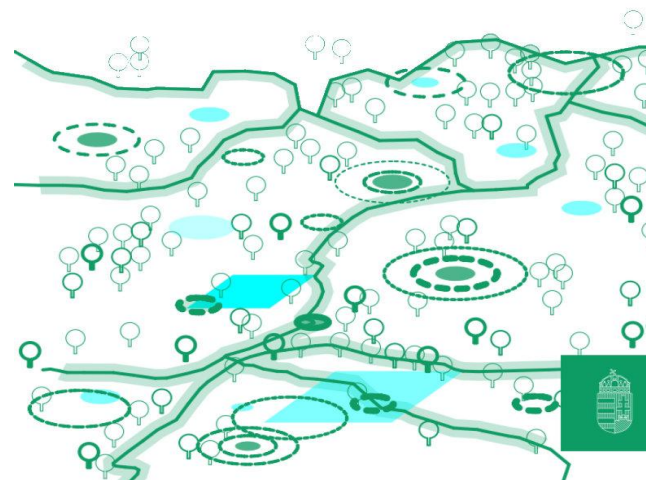
A szakterületnek több évtizedes igénye volt egy szakterületi jogszabály létrehozása. Ezzel többször próbálkoztunk, de falakba ütköztünk: nem állt rendelkezésre a szakterület kellő elfogadottsága, beágyazottsága és fogalmi rendszere. 2017-ben kezdtem meg az intenzív tárgyalásokat a szakmai szervezetekkel, többek között a Zöld Kerekasztal keretében. Az egyeztetések során körvonalazódott az igények listája, amely alapján egy rendelet (282/2024. Korm. rendelet, „TEZIR”) tartalmi vázát hoztam létre, majd ezt kezdtük el megtölteni tartalommal. A szabályozás így kiterjed a településtervezésre (települési zöldinfrastruktúra és ökoszisztéma szolgáltatások), valamint az objektumtervezésre (tájépítészeti alkotások) Emellett kezdeményeztem a korábbi, környezetvédelmi szabályozás alá tartozó „fás szárú rendelet” (346/2008. Korm. rendelet) integrációját, így egy szabályozási helyre került a fák védelme, elkerülve ezzel az esetleges jogi inkohereenciát. Egyúttal ez a szabályozási védelmet kiterjesztettük a teljes zöldfelületre, illetve a mennyiségi védelem és az eljárások terén is bővültek az előírások. Fontos szerepet kap a csapadékvízgazdálkodás és a zöldfelület kapcsolata is. A rendelet két karakteres eszközt is meghatároz: az MKA által kezdeményezett és kidolgozott zöldfelületi tanúsítványt és az MDSZSZ által kezdeményezett zöld védjegyet. Mindkét eszközhöz nagy szerepe van a szemléletformálásban is. A rendeletet egy kristályosodási pontnak tartom, olyan alapnak, amely tovább fejlődve képes magába foglalni a szakterület szabályozási igényeit, és lehetővé teszi, hogy egy napon önálló törvényi szintre lépjenek jogi kereteink.

Illusztráció: Általam vezetett korábbi közösségi akciók

Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv - ZIFFA

Ahhoz, hogy a tájépítészeti tervezést az építészeti tervezéssel kiegyensúlyozottabb helyzetbe hozzuk, szükséges volt már a településtervezési rendszerben kialakítani ennek feltételeit, kereteit.

Településképi Arculati Kézikönyvek (TAK)

2017-ben kidolgoztam a településképi arculati kézikönyvek tájépítészeti részének tartalmi követelményeit. A munkarész lehetőséget ad, hogy az építészeti arculati elemek között a táji adottságok és a kertépítészeti karakterelemek is feltárhatók és alkalmazhatók legyenek, a tervezők és az ingatlantulajdonosok megismerjék a tájépítészeti környezetalakítás fontosságát és eszköztárát. (közreműködő: Kincses Krisztina)

Fotók: *Magyarszéphely kiadvány*

Zöldinfrastruktúra-fejlesztési és – fenntartási Akciótervek (ZIFFA)

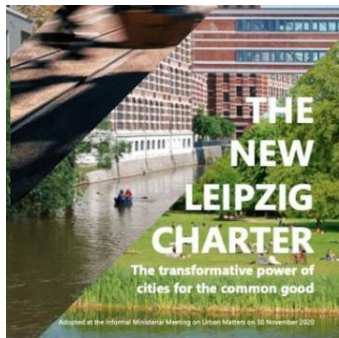
A 2013-2020-as időszakban zöld érintettségű projektekhez kapcsolódóan egy új tervműfajt hoztam létre. A ZIFFA szerepe elsődlegesen a szemléletformálás, a rendszerelvű tervezés fontosságának tudatosítása, a tájépítészeti gondolkodás terjesztésében van. Az önkormányzatok figyelmét ráirányítja a zöldfelületek tudatos, hálózatos tervezésére. Tudatosítja a zöldfelületek sajátos fenntartási igényeit, és ennek tervezési szükségletét. A ZIFFA-khoz 2 segédlet készült 2016-ban. Számos tájépítész kapott lehetőséget településeken ilyen típusú tervezésre. A települések ilyen jellegű terveinek igénye európai szinten csak 2024-ben jelent meg, így az uniós zöldfelületi tervezési elvárásokra már példaként tudott reagálni hazánk. (közreműködő: Balha Gabriella)

Illusztráció: látványterv, Bicske ZIFFA, Csemete kertműhely, www.green-city.hu

MAGYARSZÉPHELY
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

Európai Unió érdekképviselet

Az utóbbi 12 évben az EU Városfejlesztési Munkacsoportjában képviselem Magyarországot. A zöld témájú együttműködések ösztönzésével hatni lehet az uniós támogatási feltételekre.

2016-ban közreműködtem az EU Városi Menetrend előkészítésében, ami az uniós várospolitika fő cselekvési területeit határozta meg. A 2020-as Új Lipcsei Karta létrehozásában szintén részt vettem, ebbe bekerült a zöldinfrastruktúra, mint az élhető városfejlesztés eszköze. Részt vettem a Klímaadaptációs Partnerségben, ahol elértem, hogy hangsúlyos szerepet kapjon a zöldinfrastruktúra az uniós várospolitika klímaalkalmazkodási akcióiban.

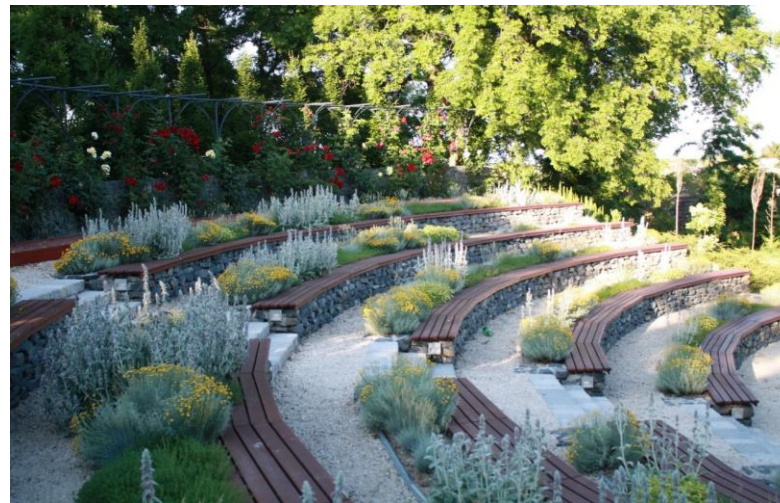
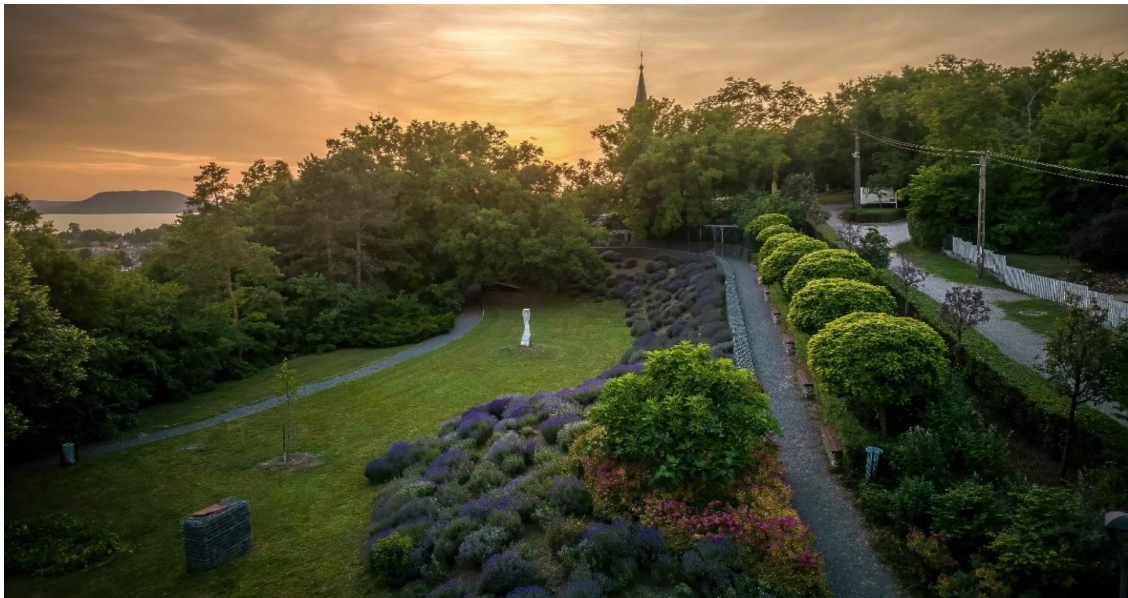
A 2024-es magyar EU elnökség idején az EU Városfejlesztési Munkacsoport vezetője voltam, ekkor alkalom volt rávilágítani a zöldfelületek családbarát aspektusára, illetve a zöld város irány további erősítésére.

Jelenleg a Greening Cities Tematikus Partnerségbe csatlakoztunk be, hogy megosszuk és terjesszük a magyar eredményeket, például mutatva más európai országoknak, egyben tanulva tőlük.

2026-ban megkezdtem a munkát azon, hogy az uniós várospolitikában a kompakt város fogalomhoz is szervesen kapcsolódjon a zöldinfrastruktúra, mint alapvető városi szolgáltatás.

Képviselem hazánkat az EU Természethelyreállítási rendeletet előkészítő munkacsoportja Zöldinfrastruktúra alcsoportjának munkájában is, a városi zöldinfrastruktúra megvalósításában.

Az uniós fogalmi keretek jelentősége nagy, mivel a hazai uniós támogatások keretének, a támogatások jellegének meghatározása – azaz, hogy mit, milyen irányba fejlesztenek városaink – ezeken alapul.

Az **uniós források** felhasználása során a 2013. előtti időszakban negatív kép kezdett kialakulni a tájépítészeiről a „térkövező-szökőkutas” projektek kapcsán. Fontosnak tartottam, hogy egy olyan kiírás szülessen a 2013-2020-as időszakra, amely fordulatot hoz a tájépítéssel megítélésében és bizonyítási és munkalehetőséget ad a szakmagyakorlóknak. A TOP „Zöld város kialakítása” felhívás szakmai tartalmának kidolgozásával az első valódi tájépítészeti felhívás született meg, ahol mintegy 100 milliárd Ft jutott zöld városfejlesztésre: számos közpark, köztér, szűlet, újult meg. A tájépítész szakterület így mutathatta meg felkészültségét. Ez változást hozott a zöldterületek tervezésének szakmai és társadalmi megítélésében is.

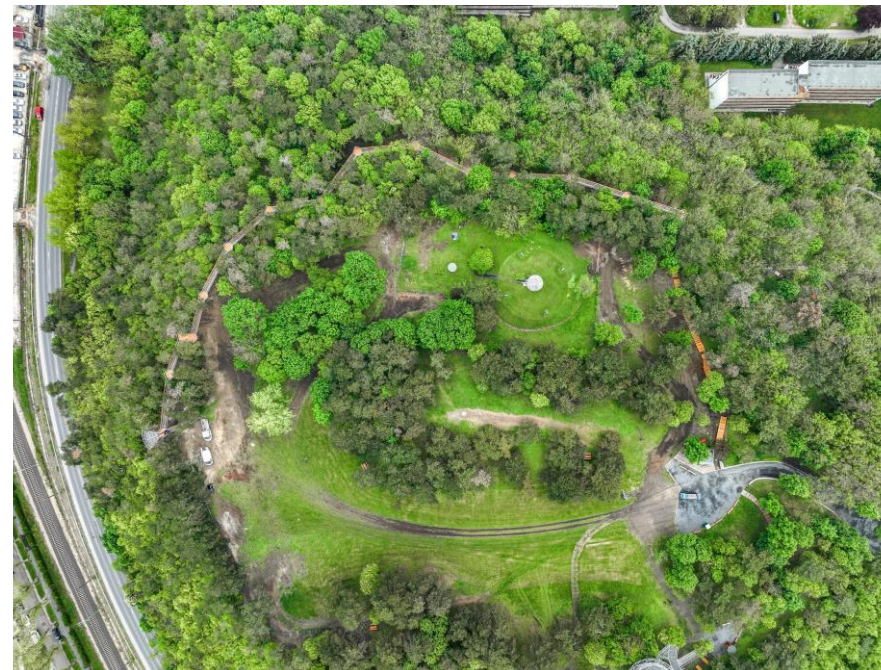
A 2021-2027-es időszak előkészítésekor a zöldinfrastruktúra fogalmát terjesztettem már az előzetes tárcaközi tárgyalásokon, majd a TOP Plusz „Belterületi zöldinfrastruktúra fejlesztése” felhívás kidolgozásában volt meghatározó szerepem. A KEHOP Plusz „Zöld-kék infrastruktúra településeken” felhívás kidolgozásában szintén a szakmai háttérrel adtam, ahol elértem, hogy a tájépítész megkerülhetetlen része legyen a tervezésnek. Utóbbi felhívás keretében 70 Márd Ft forrás lesz vízgazdálkodási alapú zöld-kék infrastruktúra projektekre.

Szent Erzsébet emlékpark,
Balatonboglár
(EU támogatással megvalósult projekt)

Tájépítészet:
Dömötör Tamás
Jámbor Kornél
Mócsényi Flóra

Fotók: Glázer Attila, saját

Zöldinfrastruktúra Tervszűrik (2024-től)

Az uniós pályázatokat korábban csak pénzügyi szempontból ellenőrizték. Elértem ezért egy szakmai tervszűri létrehozását, amely a nagyobb városokban a 2021-2027. időszakban a zöldinfrastruktúrát érintő projekteket szakmailag véleményezi. Így közvetlenül tudunk hatni a projektekre, azok korszerű szemléletű kialakítására, egyben felhívva a városok és más tervezők figyelmét a tájépítészeti tervezés szükségességére az önkormányzatoknál, projekteknél. A tervszűri nyilatkozatokban is megjelenik, hogy a tájépítészeti tervet tájépítésnek kell készítenie, nem csak szakágként „kertészeti” részfeladatok ellátására utólag bevonni, hanem akár generálként a kezdetektől fogva őt kell megbízni. A tervszűriben tájépítés szakemberek is részt vesznek, ők is megismerik, segítik egymás projekteit. (Fotókon: Balatonboglár Várdomb fejlesztés Tájépítészet: Dömötör Tamás, Új Irány)

2019. óta látom el a **Virágos Magyarország** Verseny/Mozgalom szervezőbizottságának elnöki feladatait. E pozíció lehetőséget ad a minisztériumokban a zöldfelületek fontosságának erősítésére, a szervezetek közötti párbeszéd ösztönzésére, a kertész és tájépítész szakmák közelítésére és egymás megértésére. A versenyben egy szervezőbizottsági elnöki díjat is létrehoztunk a helyi közösségek zöldfelület-fejlesztési és -fenntartási tevékenységének elősegítésére, valamint egy tárcadíjat a tudatos települési zöldinfrastruktúra tervezés támogatására, idén pedig az országos tájépítész díja is átadásra kerül, népszerűsítve ezt az új intézményt. Kidolgoztam a 2019-ben létrehozott **Mőcsényi Mihály-díj** tartalmi követelményeit, a díj arculatának koncepcióját, valamint ellátom a Bizottság titkári feladatait.

Légifotó:
Böröczky Bulcsú

MŐCSÉNYI MIHÁLY-DÍJ